

ARNHEMSCHE SCOURANT.

De prijs desor Courant, die geregeld vijfmaal
a weeke wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag,
Woensdag, Donderdag, Vrijdag en Zaterdag, is
f. 5 in de drie maanden

DONDERDAG 5 FEBRUARI.

De prijs der Advertentie, van een tot vijf
regels, f. 1.00, en voor elke regel daarboven 20
centen, behalve 35 centen tegepregt, voor elke
plaatsing.

Ontwerp van wet, betrekkelijk de on- dersteuning van behoeftigen.

VIII.

Om een stelsel wél te beoordeelen, is niets
beter geschikt dan de gevolgen, welke
het hebben moet, aan te toonen.

Vooreerst dus. In vele plaatsen zullen
de diaconien gaarne subsidie genieten en
daardoor van zelf vrijwillig tot stand wor-
den gebragt, hetgeen nu bij de concept-
wet willekeurig en daardoor, in weerwil
van bestaande regten, wordt bevolen.
Het onderscheid blijft, volgens ons
oordeel, dat de gemeente-
besturen, echter, in het algemeen, gun-
stige voorstellen zullen bedenken. De
kerk is, uit den aard der zaak, geneigd
haar kuddeken onder hare bescherming te
houden. Waar zij niet in staat is hare
eigene ledematen, die, naar haar oordeel,
er aanspraak op hebben, te ondersteunen,
zal zij ligt bereid zijn, om tegen eene
evenredige subsidie, al hare ledematen te
bedeelen. Waar dus dergelijke overeen-
komsten worden aangegaan, wordt het
doel der concept-wet evenzeer bereikt,
maar zonder onrecht te plegen.

Elders zullen de diaconien hen bedee-
len, dat er aanspraak op
kunnen maken, en de overigen naar de
burgerlijke armbesturen verwijzen.

Wat kan daarvan het gevolg wezen?
Dat de behoeftigen zullen
wegzenden, om te zien, hoe de be-
deelen — of om jaarlijks wat geld op te leg-
gen? Het laatste kan, bij het toezigt over
de diaconien, eenigzins beperkt worden
door het kapitaal van hunne saldo's
in zekere gevallen, en het is te stellen
van eene koninklijke toestemming, en
buitendien zou zij, en daartegen en tegen
de hooge bedeeing van sommigen, als
dat ten koste van anderen gaat, een ge-
noegzaam tegenwigt vinden in hare eigene
gemeente. Stellen wij ons maar voor een
oogenblik het geval voor. Eenige armen
worden ruim bedeed door de diaconie;
andere krijgen eene karige ondersteuning
van het burgerlijk armbestuur. Waar
de scheiding te maken, zonder in eigen

boezem, in eigen kerk, verdeeldheid en
twist te brengen, daar ieder arme onder
de wege van ledematen zijne begunstigers
zal hebben, die voor hem partij
trekken en die niet zullen dulden, dat
hij naar de karige bedeeing der burger-
lijke armbesturen wordt verwezen, ter-
wijl een ander ruim door de diaconie
wordt onderhouden. De geest eener kerk
is, om te verzamelen, niet om van zich af
te stooten; en wij zullen dergelijke misbrui-
ken eerst moeten zien gebeuren, voor wij
kunnen geloven, dat zij veelvuldig zul-
len plaats hebben.

Wij houden ons overtuigd, dat in het
algemeen diaconien liever karig een ieder
haar ledematen zullen bedeeien, dan
eenige weigering, om anderen ruim te be-
deelen of om gelden op te leggen. Zij
zullen alleen weigeren, of personen van
bekend onzedelijk gedrag, of die geen
belang in hun geloof betoonen te stellen.
Wij zullen niet dan tot het burger-
lijk armbestuur verwoegen.

Wanneer daar kariger bedeed wordt —
en dat kan en moet daar geschieden, want
hunne inkomsten worden voor een groot
deel uit belastingen gevonden en strekken
slechts, om den uitersten nood voor te
komen — zullen van zelf de ledematen,
die zich bij hen mogten verwoegen, zich
beijveren, om door hun gedrag zich de
bedeeing eener diaconie weder waardig
te maken.

Maar de armen zullen de besturen mis-
leiden: het zal tot dubbele bedeeingen
aanleiding te geven. Wij achten dit ge-
vaar zeer gering, wanneer wij de diaco-
nien den plicht opleggen, om op de aan-
vragen van het burgerlijk armbestuur te
beantwoorden, of een der ledematen, die zich
hier aanmeldt, bij haar bedeed wordt;
en zoo neen, waarom niet? Het bur-
gerlijk armbestuur zal de bedeeing
kunnen weigeren tot dat de arme, die
lidmaat is, een schriftelijk bewijs van
de diaconie levert, dat hij niet bedeed
wordt. Ook zou dit gevaar van dubbele
bedeeing aanmerkelijk verminderen, in-
dien men bepaalde, dat in het burgerlijk
armbestuur ten minste een lid van elk
kerkelijk armbestuur zitting moest hebben.

De concept-wet, die de burgerlijke armbes-
turen slechts als uitzonderingen beschouwt,
heeft zich met hunne zamenstelling in
het geheel niet opgehouden. Het zou ook
moeijelijk zijn, ze allen in eenen vort te

gieten, en wij gelooven, dat de inrigting
aan de gemeentebesturen, des noods on-
der goedkeuring van gedeputeerde staten,
kan overgelaten worden; maar de wet
kon toch een paar regelen voorschrijven,
die daarbij in acht genomen zouden moe-
ten worden; vooreerst, dat die besturen,
zoo veel mogelijk, uit de verschillende ker-
kelijke gezindten verkozen moeten worden;
ten andere, dat, gelijk wij zoo even zeiden,
zoo mogelijk één lid uit elk kerkelijk
armbestuur er zitting in had, en, eindelijk,
dat de leden der besturen periodiek zou-
den aftreden, en dat de afgetredene eerst na
twee of drie jaar herkiesbaar was. Zon-
der zulk een verbod van herkiezing be-
drukt eene periodieke aftreding niets — de
ondervinding heeft het hier telende in ho-
derde en in duizende gevallen geleerd, —
en toch, zoo ergens, van tijd tot tijd, het
bestuur ververscht behoort te worden, —
wij gelooven, dat het bij dergelijke ar-
me-administratiën, waar zoo ligt een slen-
tergeest insluip, die noodlottig werkt,
wel noodzakelijk is.

Wat vreest men meer? Dat de geest
van liefdadigheid zal worden uitgedoofd,
omdat men zou beredeneren: »Hoe mis-
»der wij geven, hoe meer er naar de
»burgerlijke armbesturen gezonden zullen
»worden. Dus behoeven wij niet veel te
»geven, onze armen worden toch onder-
»houden.» Moeijelijk valt het, hierom-
trent iets te voorspellen; maar als men
niet kan aantonen, dat de subsidiën,
die in verscheidene gemeenten verleend
zijn, hetzelfde uitwerksel hebben gehad, —
dan vermeenen wij ook deze yrees als
ijdel te mogen beschouwen.

Wij stellen tegen die yrees eene gun-
stige verwachting over. Wanneer de di-
aconien geene subsidie meer ontvangen,
zal de zucht, om al hunne arme lide-
maten te ondersteunen, zal de moeij-
lijkheid om eene grens vast te stellen tus-
schen degenen, die men zal bedeeien en
degenen, die men naar het burgerlijk
armbestuur moet verwijzen, het een prik-
kel worden voor de liefdadigheid. Op-
dat de inkomsten der diaconien zoo veel
mogen vermeederen, dat men voor al-
len eenige zorg zal kunnen hebben.

De wet van 1818 heeft zeer vele moeij-
lijkheden opgeleverd, zoodra men met
de diaconien in aanraking kwam. Maar
waarom? omdat men ze met restatiën
wilde belasten ten behoeve van andere

gemeenten, (waartoe de verplichting mis- schen uit de wet van 1818 te halen is, maar zeker daarin niet uitdrukkelijk is opgelegd) en de diaconiën dien last niet na dan langen wederstand op zich wil- den nemen.

Wij vermeenen, dat de voorbeelden van diaconiën, die weigerden hare le- maten te bedeeien — zoo zij er zijn — zeer gering zullen wezen, en hebben daarom geene reden om te verwachten, dat het in het vervolg zal gebeuren.

In verband met de bepaling omtrent het onderstands-domicilie kan men de vrees uiten, dat eene diaconie hare armen naar eene andere plaats zal zenden, waar zij, door het burgerlijk armbestuur aan- vankelijk op restitutie bedeed, dadelijk komen ten laste van het gemeentebestuur, waaronder de kerkelijke gemeente staat, en zij derhalve terstond van dit huisge- zin ontslagen is.

Wij merken hierbij op, dat juist deze omstandigheid het tegengift tegen de ge- vreesde kwaal inhoudt, dewijl het gemeen- tebestuur, dat om restitutie wordt aan- gesproken, ligt de opzending van het huisgezin zal vorderen; maar, ten ande- re is het niet, alsof men die behoeftige huisgezinnen als planten beschouwt, die men in den grond kan steken, waar men wil, en die daar blijven staan, tot men ze weer verzet? De arme, die, regstreeks of zijdelings aangezet, zijn verblijf naar elders verlegt, blijft daar niet, of hij moet het er beter hebben. Onder de wet van 1818 was dat wegzenden en heime- lijk ondersteunen denkbaar, omdat men, na ze vier jaren schijnbaar van de armen te hebben afgehouden, een onderstands- domicilie verlegd had en de arme dus, bij zijnen terugkeer, als hij het in de stad niet kon tithouden, daar een domicilie van onderstand had verkregen, waar hij het bleef behouden, omdat men zich haaste hem bij zijnen terugkeer openlijk te bedeeien en de restitutie te vragen.

Stel nu, dat in ons stelsel een arme bewogen wordt, zijn domicilie naar elders te verleggen; geheimen onderstand ont- vangt hij nu niet, hij krijgt dus slechts de schrale bedeeing van het burgerlijk armbestuur zijner nieuwe woonplaats, en wat moet dan het geval wezen? of, dat hij in zijne woonplaats meer kan verdi- nen, en met kariger bedeeing toekan, en dan is het billijk, dat hij blijft, en de zaak om te verhuizen was een prijs- waardige raad; of dat hij in zijne nieu- we woonplaats grotere armoede, groot- tere ellende ondervindt, en hij zal terug- keeren van waar hij gekomen is.

Wij hebben straks gesproken van het recht, om den arme, die elders bedeed wordt, naar de plaats van zijn onder- stands-domicilie te doen opzenden. Die bepaling is in ons systeem zeer bil- lijk, maar zal in dat der concept-wet al- leronbillijkst werken. Stel u slechts voor, een man, die in een klein huisgezin, waarvan het hoofd op 40- jarigen ouderdom tot armoede vervalt, die des zomers nog in zijne behoeftige kan- teorzen, maar des winters eene geringe

ondersteuning behoeft, hier woont, maar elders geboren is. De gemeente, ten wiens laste hij komt, zal slechts hebben te vor- deren, dat hij overkomt, om zich aan de bedeeing te onttrekken; want, vreemd geworden in zijne geboorteplaats, kan de man niet zijne woonplaats verlaten, waar hij dan toch bijna een bestaan heeft.

In ons systeem zal de opzending zelden gevorderd worden, omdat men er geen belang bij heeft, en, zoo het geschiedt, moeten er gewigtige redenen voor be- staan; moet het bestuur, dat zulks vor- dert, het vooruitzigt hebben, hem in zijne gemeente met minder te kunnen on- derhouden.

Wij moeten onze ligt reeds al te lang gerekte beschouwingen eindigen. Men zal gevoelen, dat wij in geene punten van ondergeschikt belang hebben willen tre- den, maar alleen de hoofdpunten, name- lijk de personen, die zullen moeten be- deelen, en het onderstands-domicilie heb- ben willen aanroeren.

Altijd zullen er groote moeilijkheden overblijven en die zullen nooit door eeni- ge wet geheel kunnen worden wegge- ruimd, omdat zij in de zaak zalve liggen.

Men wil geene armen naar waar-zoo- dra men van staatswege wil hedeelen, zal men voor die uitgaven toch belasting moeten opbrengen. De arme heeft geen recht om onderstand te vorderen; maar die met uitdeelingen belast zijn, zullen moeilijk den eenen kunnen weigeren; wat zij den anders geven, en derhalve, bij het erkennen des behoeftes, zij verplicht zijn, om de personen, die in ge- lijke omstandigheden verkeeren, gelijkelijc te bedeeien.

Men wil gaarne dien onderstand zoo veel mogelijk uit liefde-gaven doen be- staan en zou wel gaarne willen, dat die, in billijke verhouding, in die liefde-gaven bijdroeg, alsof het denkbeeld van liefde- gaven niet van zelf, alle gelijkheid in het opbrengen uitloot, daar de karige nooit zoo veel vrijwillig geven zal als de mild- dadige.

Dit zijn moeilijkheden, die geen wet ooit te boven zal komen, zoolang men zonder armentax, en ook van staatswege wil hedeelen, en daartoe nog de op- brengsten der liefdedigheid, opbrengsten uit belastingen zal noodig hebben.

Wij gelooven dat ook niet alle behoe- lingen te hebben opgelost, maar meenen alleen aangestemd te hebben, dat ons ste- sel regtvaardiger, billiker, en dan het wetsonderwerp en in de toepassing zaken even uitvreesbaarder gevonden worden.

Russische berichten.

Petersburg, 20 Jan. De keizer schijnt zich na zijn terugkomst weinig voldaan te hebben geloond over het verloop van sommige hoogen ambtaren des rijks. De keizer moet zijne ontevredenheid, op sommige hunner op eene levendige wijze hebben te kennen gegeven, waarvan de aittreding of verplaatsing van eenigen het gevolg zou zijn. Onder de ontevreden is de gezegde van Lradog ket- terlyke onvrede op den hals toe, hebben; gehand- neemt men den graaf Protassof, procureur-generaal der

heilige synode, die door zijnen ontevredenheid, in het bevorderen der bekeeringen tot de grieksch-russische kerk, het Russische gouvernement in haat heeft gebragt. Intusschen zijn het niet zoo zeer de onder- drukkingen der katholieken in Polen, die de aan- dacht des zcaars op de handelwijze van graaf Pro- tassof getoestigd hebben, als wel de krachtige verzo- gen van den protestantschen lijfandschen adelf. Men wil, dat het besluit der grondeigenaren aldaar, om hunne bezittingen te verkoopen en naar Duitschland te verhuizen, den keizer de oogen geopend heeft.

In de tweede plaats noemt men den minister van oorlog, prins Czernicheff, die het ongenoegen des keizers zou hebben gaande gemaakt door eenige on- eenigheden met vorst Woronssoff, betreffende delei- ding der krijgsopectatie in den Kaukasus, welke de minister in zijn kabinet wil besturen en aan welke leiding eerstgeboemde zich niet wil onderwerpen. De veldmaarschalk meent alleen geschikt te zijn, om over de aanslaande operatiën te kunnen oordeelen en wil aan niemand verantwoording schuldig wezen, dan aan den keizer, die hem in dit opzigt geheel vrije hand schijnt te willen laten.

Men spreekt ook van den verwijdering van den heer Ouwaroff, minister van het openbaar onder- wijs; het is echter mogelijk, dat hij zijnen post be- houdt, in weerwil van de ongenade, waarin hij ge- vallen is, omdat het zeer moeilijk is, eenen geschik- ten opvolger voor hem te vinden.

Wat den minister van justitie, graaf Panin, be- treft, deze heeft vrijwillig voor zijne betrekking af- dankt. Hij heeft om zijn ontslag verzocht, ten min- ste voor eenigen tijd, tot dat zijne echtgenoot geheel zal hersteld zijn.

Vorts wil men, dat de heer Leressoff, minister van binnenlandsche zaken, door de geheime politie en overgaan, ter vervanging van graaf Orloff, die ins- gelijk om zijne demissie zoo verzocht hebben, en Leressoff noemt men den graaf Fissieff, generaal der infanterie, onder de officieren van Z. M. den keizer, en hij zal wel het bestaande der commissie van de konse- die tot eene meer gewigtige post, van beoorderd wor- den.

POLEN.

Warschau, 20 Jan. Het koninkrijk Polen heeft de volgende veranderingen te wachten: te de- grescheiding tusschen Polen en Rusland moet in den loop van dit jaar plaats hebben. Zoon- den tusschen nu en den eersten januari 1847 alle ambtenaren Russisch kunnen spreken, en krijgt elk tranter, die het in dien tusschentijd niet zoodanig heeft doen spreken, dat hij de taal van de beide ver- handelingen in de Russische taal kan besturen, zijn afscheid. Zo heeft de regering het ontwerp om het vice-koningschap van Polen geheel op te heffen, en het land, onder eenen anderen naam, tot een Russische provincie te maken en op deze wijze de herden- king van het koninkrijk Polen uit te wischen.

Wat den staatkundigen toestand in het koninkrijk Polen betreft, zoo is het voornamelijk de om- standigheid, die men er met gedurig toenemende veerkracht de ka- tholieke kerk poogt te verdringen en de Grieksche in hare plaats te stellen; want dit koninkrijk heeft ont- spruit bij de geneene Rotes meest al aan, patristis- mus, en wat over de niet-ruissche koninkrijk ik ben Poolsch (want het woord katholiek kent hij niet), maar ik ben Russisch (waaronder hij Grieksch ver- staat) dan is Polen voor langen tijd in rust gebragt, vermits de polen, die de Grieksche kerk aanneemt, het recht heeft om het niet-ruissche koninkrijk te ver- heiden in beweging van beweging.

ENGLAND.

Londen, 23 Jan. Men schrijft uit Oxford, dat men het grootste belangstelling de president te gemoet zag van de geesteswetenschappen, dat hij ge- krept is den ganschen katholieke kerk, en de andere vaten van gewelen, die het latere ontalge- meene waarheden son bepalen. In dit latere ge- schiedt zullen de bestuurders der universiteit hem bepaalde- lyk onderwerpen naar de goddelijke grondbeginselen; welke men aanneemt. Men heeft op de conat een medaille, ge- gaven ter herinnering aan de expeditie naar Ginnan, welke zal worden uitgedeeld aan de officieren en soldaten, die aan deze expeditie hebben deel genomen. Deze medaille is van alfer, zij draagt op de eene zijde het portret van de koning, en op de andere zijde de Victoria Regina en op de keerzijde eene trophée van

land en zee vappenen, waar boven een lauwerkranz prijkt, waarin het wapen staat van Groot-Britanje, omringd door de woorden: *parmis esponsa pacem*. Boven het woord *Offina*. Het getal der bestelde medailles bedraagt 18,000.

Volgens berichten uit Nieuw-Zeeland hebben de inboorlingen de man in handen gevallen Engelschen op de gruwelijkste wijze mishandeld. Zoo werd onder anderen een gewoone luitenant van het schip *Bazard*, oudste zoon van den bisschop van Exeter, vreeselijk vermist, en vervolgens door de wilden opgegeten. De meesten der overige gevangenen deelden in hetzelfde lot.

Voor eenige dagen trok een kleine menagerie van wilde beesten door Potter-Bigham, om zich naar Yarmouth te begaven: voor een ander rijtuig willende uitwijken naderde de geleider te dicht bij den kant eener afgelege sloot en zijne karvaan keerde het onderste boven. Daar de ruiters van het hok des lijgers niet sterk genoeg waren om de zwarte te dragen, die daarop kwamen te rusten, besloten dezelve en het op zood onverwachte wijze bevrijde woeste diertje de afgelege sloot in, na in het voorbij gaan den kop eener arde te hebben afgebeten. Met reden voor hunne heilzaamheid en hoe vee beducht, wegens de nabijheid van zulk eenen gevaarlijken nabuur, be raamden twee pachters daar ter plaatse met den eigenaar der menagerie de gepaste middelen, om te trachten het wilder te huizen. Men verpde zich niet geveerd in de poging, want de wilder met hoornen gewapend landvolk, op den lijger aan om te pogen hem in eenen strik te vangen. Daar echter deze poging mislukte, plaatste men in den omtrek van het beest een groot mand met een stuk vleesch daarin, de lijger sprong in de mand om het aan te vallen en, voozdelijk de mand door, men het beest de hand houwde stevig toe, terwijl het wilde diertje een vreeslijk gebuit uitstiet, hetwelk zelfs de stoutmoedigsten zijner bestrijders niet dan met rilling aanhoorden. Gelukkig leed niemand eenig letsel.

FRANKRIJK.

Paris, 1 febr. De inlassching, welke de heer *Barrot* had voorgesteld in het adres van antwoord te brengen, dat betrekking tot de staatkunde, welke in geval van eene botsing tusschen Engeland en de Vereenigde Staten, te volgen zou hebben, is met een meerderheid van 234 tegen 156 stemmen verworpen.

De jongste berichten uit Algerie brengen mede, dat *Abd-el-Kader*, wel verre van naar de woestijn getrokken te zijn, integendeel weder aanvullender wijze ten oosten van de Fransche bezittingen verschenen is.

De *Moniteur Algerien*, van den 25sten januari behelst geen nieuws; doch volgen bijzondere berichten, zou *Abd-el-Kader* onverwacht eenen inval in de provincie Titerij hebben gedaan, en het grondgebied van eenen bevrienden staat hebben geplunderd en verwoest; zyne zendingen kruisen, draatschepen, ten oosten van de provincie Algerie en alles doet vermoeden, dat tegen het voorjaar een algemeene opstand zal plaats hebben.

De departementen ontvangt men van het buitengewoon gezwollen zijn der rivieren en daardoor veroorzaakte onderwaterzettingen. De *Moniteur* heeft men hoedien een gewelddige heere gehad, die ettelijke boomen dat worteld heeft, en te Angers heeft men een aवार onweder met de rivier de *Sarthe* en regen geteld.

Gisteren is bij de *Assemblée Nationale* de tijding ontvangen, dat de heer *de Brantôme*, dien dag, nagenoeg op dezelfde wijze als de viaduc van *Bassano*, is ingestort.

De *Toga*, die *Oran* den 25sten heeft verlaten, is den 28sten te *Alger* aangekomen; deze boot had verscheiden mislukkingen ondergaan, welke in de laatste gerechten min of meer aवार zijn gekweld. Voor het overige betrekken de berichten, dat, van eenig belang kan beschouwd worden.

BRUSSEL.

Brussel, 2 febr. Het is onlangs door de bladen gemeld, dat 97 Poolache katholieke priesters, welke naar Siberie verbannen waren, middel hadden gevonden om te ontsnappen uit *Tobolsk*, en na het overstaan van vele moeilijkheden en gevaren de Pruisische grenzen hebben bereikt. Dit bericht is ook weder in twiifel getrokken, maar de gepubliceerde berichten zijn. Negen en veertig van deze geestelijken zijn hier aangekomen. Een van hen bevindt zich op dit oogenblik alhier, de overigen zijn verdeeld onder

de parochien van Namen, Luik en Mechelen. Die welke niet naar België zijn gegaan, hebben zich be geven naar Gallicie en andere Oostenrijksche provin dien.

De zuster *Nathalie*, eene der dochters van den baron *de Lepine*, superieure van het huis *Sacre-Coeur*, is op eene zeer zonderringe en ongelukkige wijze om het leven gekomen. Zij was bezig met bidden in eene der uitgestrekte zalen van haar klooster, verlicht door eene aan de zoldering hangende bronzen lamp, toen het koord der Kroon brak en zij, door dit verlichtingstoestel, doodelijk aan het hoofd getroffen werd. Zij heeft dit verschrikkelijke toeval slechts weinige uren overleefd.

† *Brussel, 2 febr.* De koning heeft gisteren achtervolgens gaarheid met den minister van financiën, en met den minister van binnenlandsche zaken.

Door den minister van financiën is bekend ge maakt, dat den 31sten januari, door den directeur van de administratie der schatkist vernietigd is een bedrag van 448,000 franken kapitaal aan ingekochte obligatiën van de 3 pct. leening van 50,850,000 franken van het jaar 1835, alsmede gelijkertijds een bedrag van 228,000 franken kapitaal aan ingekochte obligatiën van de 4 pct. leening van 30,000,000 franken van het jaar 1836.

Binnenlandsche berichten.

Amsterdam, 3 febr. In het laatste nummer van de *Boekzaal* enz. vindt men een bericht van den Wel Eerwaarden heer *C. van Schaik* uit Dwingeloo, waarin deze kennis geeft, dat het den Koning behaagd heeft, op zijn verzoek, ten behoeve der hervormde ingezetenen van 't Hollandsche veld, in Drenthe, uit hoogstdeels bijzondere fondsen te verleen en f500. Dit Hollandsche veld bevat eene bevolking van ruim 2,000 zielen, voor het meereendeel in diepe onkunde, en in de uiterste zedeloosheid voortlevende. Men mag ze de heidenen van Nederland noemen. Op eenen afstand van twee tot drie uren bijna van de kerk te Hoogeveen wonende, komen velen er nooit, anderen zeldzaam, weinigen getrouw.

„Wie geen vreemdeling in Drenthe is” — zegt de heer *van Schaik* — weet, dat het woord een veldeling genoeg is, om afkeer en huivering in te hoerzemen. Gij vindt er turfgravers, ketellappers, scharenslippers en bedelaars. Dit maakt het meereendeel der bevolking uit. Lang reeds is de behoefte gevoeld en de wensch geuit, om er eene kerk en pastorie te hebben, ten einde door een geoeftend herder en leeraar licht te doen opgaan, en met kracht, door wijsheid bestaard, in de zedelijke opvoeding en volmaking des volks te voorzien. De regering des lands en der provincie heeft, op eene loffelijke wijze, zorg gedragen voor de vestiging van scholen aldaar, maar welk voordeel brengen zij aan? Het ontbreekt mij niet aan mondelijke en schriftelijke bewijzen, die getuigen kunnen, dat de wege onbegrijpelijk veel te wenschen overblijft. De predikanten van Hoogeveen doen wat in hun vermogen is. Maar 't is ondoenlijk, ten eenemaal ondoenlijk, in alles te voorzien: dringender dan ooit wordt door de weldenkenden, zoowel in 't Hollandsche veld als elders, de behoefte gevoeld, om een einde te maken aan den tegenwoordigen staat van zaken. Maar op welk eene wijze? Die oude en gewichtige vraag is nog niet beantwoord; en 't oude bezwaar is nog niet opgeheven: men heeft er geene fondsen en kan van de bevolking zeer weinig verwachten. Eens som van plus minus f12,000 is er noodig ter bereiking van 't gewichtig doel. En alles van de gewone wereldlijke en kerkelijke fondsen te verwachten, was onmogelijke ge vergd. Maar zou men daarom die bevolking laten zoo als zij is? Zouden dan de dringende bedien der weldenkenden aldaar, om des geldwille, moeten afgeslagen worden? Gelijk vroeger voor de Kopper-Smidde, thans in 't bezit van kerk en pastorie met een eigen predikant, zoo wil ik ook hier beproeven het licht te doen opgaan. Ik zal daartoe mitgeven een tweetal leerredenen, a / 1. — De meeste leden van het koninklijke huis hebben deze onderneming met in tekening ondersteund. Insgelijks het ministerie van hervormde eeredienst, en andere aanzienlijken des lands. Wie 't heil der menschheid het harte gaat, noodig ik dringend, maar beleedelijk tevens, uit, om des doels wille behulpzaam te zijn. En dat doe ik vooral u, medebroeders in de H. bediening, zoo wel als u heeren boekhandelaars! Gij kunt hierin zeer veel goeds verrigten. Eil biedt mij hierin de

hand. Zij, voor wie ik uwe hulp inroep, zijn met ons kinderen van eenen vader. De in tekening staat alom open tot 15 april eerstkomende.

† *s Gravenhage, 3 febr.* Bij besluit van den 1sten februari j., no. 86, heeft Z. M. tot houthvester in het derde jagtdistrict der provincie Gelderland benoemd, den heer *J. H. baron van Zuylen van Nivelt van de Schaffelaar*, adjunct-houthvester in dat jagtdistrict, en zulks in plaats van den afgetreden houthvester *J. A. J. baron Sloet tot Oldhuis*.

Delft, 2 febr. In den nacht van den 31sten januari, is in de Tuinderslaan te Rotterdam, in het des winters niet bewoond wordende koffijhuis *Ons genoege*, van den heer *van Lier*, een diefstal gepleegd, welke, om deszelfs ongehoorde complicatie en stoutheid, wel verdient vermeld te worden. De dieven hebben, namelijk, zes deuren, zoo van binnenvertrekken als van kasten, opengebroken, de spiegels van den muur weggenomen en medegevoerd, terwijl zij, om alles gemakkelijker uit te brengen, de hoofd deur door middel van een touw opengespannen hebben. Midden op de vloer stonden twee manden, netjes volgepakt met al hetgeen zij vervoerbaars gevonden hadden, zoo als porselein, glazen, flesschen, borden enz. Deze laatste bijzonderheid doet, echter, vermoeden, dat de boosdoeners, door een gerucht verward ge worden, op de vlugt zijn gegaan, en deze manden hebben achtergelaten. Zij hadden tevens de cognac flesch duchtig aangesproken: want een half gevuld glas stond met ledige glazen opg. op het buffet. De heer commissaris van politie, *Janssen*, heeft zich dadelijk ter plaatse begeven, en het nauwkeurigst onderzoek in het werk gesteld, zoodat het te hopen is, dat het ZEd. gelukken zal de vermetele daders op het spoor te komen.

Zwolle, 2 febr. Heden werd het lijk van den overleden opperrabin der provincie Overijssel, den heer *H. J. Hertveldt*, op plegtige wijze ter aarde besteld op het Israëlijsch kerkhof, even buiten de stads poort gelegen. De lijkkoets, bespannen met vier paarden, werd door 32 rijtuigen gevolgd. Eerst werd het lijk gebragt naar de synagoge, alwaar de Wel Eerw. heeren *Berxstein* uit Amsterdam en *Leemans* uit Nijmegen, de lijkdiens verrigten, terwijl door eerstgenoemden op het kerkhof nog eene tref fende lijkrede werd gehouden.

† *Apeldoorn, 2 febr.* Als bijdrage tot de voortdu rende zachte weersgesteldheid verdient wel het opmer king, dat croquissen, eenige maanden, alsmede Hol landsche aardbeijen reeds bloeijen, de *perus-aidonia* staat in volen bloei van als de peperboom; de *ca prifolium* is met bladeren beset en vertoont bloem knoppen; de knoppen der overige bloemheesters, vrucht- en woudbomen beginnen te zwellen, gelijk anders in het laatst van april; ook de gras- en kra- vervelden zijn meer dan 2 maanden vooruit.

Ten opzichte van zachte winters moge hier herin- nerd worden een artikel uit het menelwerk der *Vaderlandsche Letteroefeningen* voor 1807, onder anderen, inhoudende: „De langst verloopen winter (1807) is niet de enige, die zulk eene zachtheid heeft opgeleverd; van soortgelijken maken de jaar- »boeken der geschiedenis gewag. In het jaar »1289 toonden zich de meisjes op Kerstdag en Drie- »koningendag met violieren en korenbloemen. In 1420 »droegen de kersenboomen, die in maart bloeiden, »in april vruchten en plukte men in mei rijpe dru- »ven. De winters van 1524 en 1538, even als die »van 1807, vertoonden rozen in december. In 1572 »ontwikkelde zich het sap der boomen reeds in ja- »nuari tot bladeren, die de vogelnesten in februari »bedekten. In 1583 stond omtrent Paschen het kor- »ren in de halmen. De winters der jaren 1607, 1609, »1617 en 1659, merkwaardig door hunne zachtheid, »werden door dien van het jaar 1622 overtroffen, »wanneer de maand januari zoo zacht was, zelfs in »het noorden, dat de kachels er niet meer geboekt »werden en alle boomen in februari in bloei stonden.»

s Miltingen, 21 jan. Wat men sedert lang ge- vreesd heeft is gebeurd. Het rivier-water loopt se- dert drie dagen meer dan twee voeten over de ver- laagde Ooysche dijken, waardoor bijna de geheele polder Duffelt, en daaronder deze gemeente is ge- inundeed. Het is nu sedert 1830 toen het polder- bestuur van d'Ooy goedvond, zijne dijken vier voeten te slechten, de dertiende maal, dat deze gemeente en omstreken, alleen door die verlagting zijn geresundeerd, en telkens is daardoor het gesaaid winterkoru verlo-

ten gegaan, hetgeen enorme schade voor de landbouwers en vermindert werk voor de arbeidsklasse te weeg brengt. Zaakkundigen begrooten de schade van eene enkele inundatie, alleen voor deze gemeente, op meer dan f 10,000, en het spreekt van zelf, dat deze eene algemeen verarming hebben moeten veroorzaken. In deze omstandigheid, gepaard met het algemeen misgewas der aardappelen en daardoor ontstane duurte der overige levensmiddelen, zijn de gevolgen niet te voorzien, zoo het algemeen of gewestelijk bestuur niet tijdig, hulp-verleend, tusschen beide komt en waarop dan ook alleen alle hoop is gevestigd.

»Het is hier de plaats niet te onderzoeken, of gezegde slechting der Ooijische dijken, welke heeft plaats gehad, zonder de andere belanghebbende polderbesturen te kunnen, al of niet regmatig is; slechts wil ik hier aanhalen, dat men zich ten deze aanzien meermalen tot het algemeen en gewestelijk bestuur heeft gewend en deszelfs tusschekomst is verzocht, zonder dat nog ooit aan de verzoekers eenig antwoord is geworden, noch, zoo verre men weet, middelen zijn aangewend, om deze, alle bestaanmiddelen vernielende inundatiën, te voorkomen.

OOSTINDIE.

In het gouvernements-paleis te Weltevreden is overgebracht het onlaags, met het fregat *Jacht*, gecommandeerd door den kapitein luitenant ter zee 1ste klasse *Bourcius*, alhier uit Nederland aangekomen. Het bevel van Zijne Majesteit koning *Willem III* is vervaardigd door den hofschilder *J. B. van der Z.M.* wordt levensgroot en ten voeten uit omhangen met den koninklijken mantel van de verdere attributen der koninklijke waardigheid. Dit portret is bestemd om geplaatst te worden in de vergadersaal van den raad van Indië, en is reeds op 21sten dier maand te zijn uitgevoerd, doch eene andere afbeelding voor hetzelfde bestemde standplaats is genomen, zal men, bij eene goede verbeelding, licht, met meer juistheid over het kunstwerk oordelen.

Ingezonden stukken.

's Gravenhage, 17 december 1845.

Voor drie maanden verspreide zich op eenmaal het gerucht door de residentie: »de redactie en de uitgevers van de beide *Ooijevaars* zijn gearresteerd en hunne goederen in beslag genomen.» — Weldra bevestigde zich ook deze tijding, terwijl alle nieuwspapieren, elk naar zijn wijze, er gewag van maakten. Te dien tijde een woord in hun voordeel aan te voeren, kwam mij onbegrijpelijk voor, en ik bewaarde het stilzwijgen, in het vrees gebod, dat de regter, de instructie dezer zaak met spoed voortzettende, weldra van de onschuld der beklaagden overtuigd, zich haasten zou hun eene vrijheid te hergeven, waarvan zij zoo onvoorzichtig beroofd waren. Hoezeer vond ik mij, echter, in deze gelaaschte teleurgesteld. Nog steeds verblijven zij in den kerker, zonder eenige hoop op eene spoedige verlossing. Ongelukkig weet ik weinig van de regten af, doch, naar mijn gering verstand te oordeelen, moet, zoo men hen in ernst verdacht heeft gehouden, hunne onschuld, echter, reeds gebleken zijn. Onder anderen, vernam ik, voor eenige dagen, dat het beslag, hetwelk op de pers, als anderszins, van de drukkers gelegd werd, was opgeheven. Bij deze gelegenheid werden mij ook eenige bijzonderheden, betrekkelijk hunne zaak, medegedeeld.

In de eerste dagen van hunne arrestatie hoorde men hier en daar verhalen, dat zij een complot gesmeed hadden, ter omverwerping der bestaande orde van zaken. Dit bleek mij nu, evenwel, een sprookje geweest te zijn, hetwelk was uitgestrooid geworden door goddelooze geesten, die nog steeds voortgaan de namen der gevangenen, zoo veel mogelijk, te bezwalken, en die al hunne welsprekendheid aanwenden, om hen de vrachting der menigte op den hals te halen. De bron, waaruit ik, echter, mijn tegenwoordig bericht put, is te zuiver, dan dat ik een oogenblik aan de waarheid van hetzelfde kan twijfelen. Verbeeld u dus mijne verwondering, mijnheer de redacteur, nu ik vernam, dat de ongelukkigen alleenlijk in hechtenis waren genomen op een vermoeden, voor hetwelk slechts oogenschijnlijk eenige grond zoude bestaan hebben, indien de arrestatie ettelijke dagen vroeger had plaats gehad. Ziehier de *waarachtige* geschiedenis:

Het kan-UEd. niet ontgaan zijn, dat in de maand september eene volksbeweging te 's Hage aanleiding gaf tot het gevangennemen van onderscheidene personen, die, echter, spoedig weder ontslagen werden; slechts vijf derzelve bleven als oproermakers in-arrest. De aanleiding tot de zamenscholingen des volks was, dat men uitstrooide, dat de winkeliers zich niet ontzagen bovenmatige, woekerachtige prijzen te vorderen voor de levensmiddelen, en, om zoo te zeggen, onderling eene overeenkomst getroffen hadden om de koopwaren op denzelfden hoogen prijs te houden. Naar den vorm had de regter dus moeten beginnen, met eerst, volgens art. 419 en 420 van het Wetboek van Strafrecht, dit te onderzoeken, waardoor de daad der vijf aangehouden personen eenigermate verontschuldigd kon worden. Intusschen ging MEETER voort, de daden der regering te berispen, en nog krachtiger bij het volk aan te dringen, om datgene van de regering te eischen, hetwelk op deszelfs aanhoudend smeeken voortdurend geweigerd bleef. En zie, daar komt op een' goeden morgen de gansche politie de woningen van de drukkers en schrijvers bestormen en speelt er, ongevraagd, heer en meester.

Artikel 162 der grondwet verzekert aan iedereen het vreedzaam bezit en genot zijner eigendommen. Welnu, men heeft geoordeeld hoe veel waarde aan deze wet gehecht wordt; want dat vreedzaam bezit en genot der eigendommen is geschonden bij het verzegelen der goederen van de drukkers: immers, eene drukpers kan niet bijgehouden worden als een vreedzaam bezit van eene zamenspanning. Men heeft het, intusschen, ook daarbij niet gelaten, maar heeft ook de goederen van de drukkers vernield; men heeft van de drukpersen geprofitteerd, om, in ons land, waar drukpersen de drukpersvrijheid verzekert, de drukpersen te vernielen. De drukpersen van den heer *WALDECK* en van den heer *PIJERS* zijn vernield, en de drukpersen van den heer *WALDECK* en van den heer *PIJERS* zijn vernield, en de drukpersen van den heer *WALDECK* en van den heer *PIJERS* zijn vernield.

Men heeft ook de drukpersen vernield, en de drukpersen van den heer *WALDECK* en van den heer *PIJERS* zijn vernield, en de drukpersen van den heer *WALDECK* en van den heer *PIJERS* zijn vernield. Men heeft ook de drukpersen vernield, en de drukpersen van den heer *WALDECK* en van den heer *PIJERS* zijn vernield, en de drukpersen van den heer *WALDECK* en van den heer *PIJERS* zijn vernield.

In al dien tijd zijn zij slechts eens of twee keeren voor den regter van *Arnhem* geweest, en moet hun alleen gevraagd zijn of zij eenige zaak hebben willen bewerken!

Alvorens verder te gaan, wil ik hier eenige bijzonderheid inlassen, welke het werk bekrent. Dit is deze: na een afzijn van omstreeks twee maanden keerde de schrijver *VAN GORKUM* van eene landsche reis tot het vaderland weder; den 11^{den} oktober lang bevindt hij zich in den Haag, waar hij zich overal in het publiek, vervoegt zich bij de pers, die zich met de zaak van MEETER, en de drukpersen houden en poegt bij hen iets in hun voordeel te zeggen. Herhaaldelijk komt hij bij den commissaris van politie den heer *WALDECK*, om van deze een stuk papier te vorderen, dat hij had gegeven aan den drukker *PIJERS* ter compositie van een nieuw blad, waartoe hij het plan gevormd had, en met het drukken waarvan hij genoemden *PIJERS* belastte; ofschoon *VAN GORKUM* nu dien drukker f 23 had toegestaan voor elk blad per week, schijnt deze dat stuk papier niet te hebben gegeven, en de commissaris van politie afgestaan te hebben, welke van *VAN GORKUM*'s verachting, om het terug te eischen, moet hebben gebruik gemaakt, om den drukker te bewegen, van zich te verwijderen; doch *VAN GORKUM* verkoos te blijven en te volharden in het plan, om de zaak zijner gekerkerde vrienden te dienen. Niettegenstaande al de tegenkantingen, die hij ontmoette, verschijnt, eindelijk, den 25sten oktober, een blad, getiteld de *Vaderlander*, en dinsdag daaraanvolgende komt genoemde commissaris van politie *WALDECK* hem op zijne kamer gevangen nemen, hem die drie maanden buitenslands had door gebragt; hem, die men na zijne terugkomst zoo lang op vrije voeten gelaten had, die zijne vrienden in den nood niet laf en lafhartig aan hun lot wilde overlaten, — men arresteerde hem, als medepligtig aan eene zamenspanning!

En op welken grond wordt op nieuw deze man van zijne vrijheid beroofd, — de regter heeft een bondig argument gereed! *VAN GORKUM* leverde, voor zijn vertrek naar den vreemde, stukken aan de beide *Ooijevaars*, waarin ook hij aandrong op hervorming en verbetering; en daarin ligt immers, opgesloten, dat hij eene revolutie wilde; — 24 uren na zijne gevangenneming wordt ook hem de hiervoren geciteerde vraag gedaan; sedert is hij niet meer verhoord.

Voorwaar, als op dergelijke vermoedens, waarvoor geen schaduw van grond bestaat, menschen in hechtenis worden genomen, dan is het gedaan met de persoonlijke vrijheid!

Vergun mij, mijnheer, nog met een paar woorden op de beschuldigen terug te komen: zoo verzuchten, drukkers en schrijvers in de gevangenis, waar zij gelijk worden gesteld met boosdoenders; waar zij verplicht zijn, boeven-kost te eten; waar zij slechts eens in de week een der hunnen mogen aanschouwen; waar zij treuren om hunne betrekkingen; die evenzeer in, droefheid verkeeren; waar zij smachten naar eenen vrijheid, die hun, in strijd met alle menscheijke regten, onthouden wordt; waar zij in gezelschap der grootste boosdoeners eenen walg krijgen van het leven, dat men hun op zulk eene wijze verbittert.

Verplicht mij, mijnheer, deze regels openbaar te maken, ligt worden zij gelezen door den regter en doen zijn menschelijk gevoel ontwakken; mogten zij bevorderlijk zijn, om de ongelukkigen hunne vrijheid te doen herkrijgen. Aanvaard, inmiddels, bid ik u, de betuiging van mijne hoogachting. A. H.

Advertentiën.

De Notaris Mr. *J. B. NYHOFF*, maakt bekend, dat het HEERENHUIS met OPEN PLAATS of TUIN-TJE in de Kerkstraat alhier, op den hoek van de Pastoorsteeg, Wijk F, No. 118, met de hoogen is ingezet op f 5199.

De toeslag blijft bepaald op den 9den Februarij aanstaande, des avonds ten 6 ure, in het Hof van Holland, in de Weyerstraat te Arnhem. — De aanvaarding heeft plaats den 1sten Mei aanstaande, terwijl de bezigtiging, mits vooraf aan het Huis daartoe aanvraag doopde, kan geschieden dagelijks, Zonen Feestdagen uitgezonderd. — Omtrent de Veil-Conditiën is onderrigt te bekomen bij genoemden Notaris. Brieven franco.

† † † Eene KEUKENMEID, van de Roomsche Katholieke Godsdienst, voorzien van bewijzen van goed gedrag en bekwaamheid, kan met 10. Mei op het Huis *Babberich*, bij *Zevenaar*, bij den Heer Mr. *J. F. DE NEREE*, geplaatst worden. — Adres in persoon aldaar.

Te geven door het Stedelijk Muzijkkorps, op Donderdag den 5den Februarij, in den Stads-Schouwburg, TEN VOORDEELE DER ALGEMEENE ARMEN.

Prijzen der Plaatsen.

Loges en Stalles f 1.25
Parterre » 1.00
Gallerij » 0.50.

De Plaatsen kunnen besproken worden op den dag van het Concert, van des morgens 9 tot 12 uur voor Heeren Intekenaren, en overigens van 12 tot 4 uur, aan den Schouwburg, alwaar men zich eveneens van Toegangs-Biljetten kan voorzien.

Aanvang ten 7 ure.

C. R. MARX.

Kapelmester van genoemd Muzijkkorps.

Schouwburg te Arnhem.

Onder Directie van den Heer *ROSENFELDT*, Oud-Lid en Eerste Komiek van den Koninklijken Schouwburg.

No. 11 in het Abonnement.

Op Zaterdag den 7den Februarij 1846:

HET ONTSET DER STAD LEIDEN,

Geschiedkundig Tafereel in 3 bedrijven, door H. WATTHUIS.

Nooit alhier vertoond.

Met expresse daartoe vervaardigde decoratiën en costumes. Het *Eerste Bedrijf* stelt voor een gedeelte der Wallen, nabij de Hoogewerfische poort. — Het *Tweede Bedrijf* stelt voor de Legerplaats der Spanjaarden, en het Dorp Zoeterwoude, hetwelk door de Zeeuwsche Vlotelingen in brand wordt geschoten, en geheel afbrandt. — Het *Derde Bedrijf* verbeeldt de Vliet binnen de Stad Leiden, bij de Vlieburg.

Na hetzelfde:

DE SCHIPBREUK OF DE ERFGENAMEN.

Blijspel naar het Fransch van *ALEX. DUFAY*. (Mede nooit alhier vertoond.)

Waterhoogte te Arnhem.

Den 4 Febr. 5 El 8 Palm 7 Duim: gew. 0 gev. 3 D.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.